

והמכתב, והמטה. רבי יהודה אמר, של עץ היה. מי שאמר של סנפירינון היה - שכתוב (יחזקאל א) כמראה אבן ספיר דמות כסא, וכתוב (שמות ד) מטה האלהים. ומי שאמר של עץ היה - שכתוב (שם טו) ויורהו ה' עץ וגו' שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו. אמר הקדוש ברוך הוא, מכאן הרי חק ומשפט לעשות נסים, חק ומשפט. נחש עלי צור - שכתוב (משלי ל) נחש עלי צור. ושם נסהו משום שכתוב (שמות טו) וימתקו המים.

דבר אחר, אמר הקדוש ברוך הוא, מכאן ולהלאה חק ומשפט, שלא יהא נקדש אלא במים שנמתקו. אמר רבי יהודה, כתוב פי מרים הם. מכאן שנינו, יש מים עכורים ויש מים צלולים, יש מים מרים ויש מים מתוקים. ויצעק אל ה' - למה צעק? מכאן שהיה בצער באותה שעה. אמר לו: משה, הנחש שנהפך בסנה, עכשו אצטרף לחקק אותו בצור. ושניהם עמדו על המים המרים. ואותה שעה נחקק צור בנחש שהיה בו קדם. זהו שכתוב (שם) שם שם לו חק ומשפט.

באשר בא רבי אבא, באו שאלו לפניו. אמר להם, יפה אמר רבי יהודה וכף הוא, ואני צריך לגלות סוד הענין, והרי ראינו שרבי יהודה גלה אותו. אלא אמר הקדוש ברוך הוא למשה: משה, עתה במצרים היה המטה של אהרן לדחות הקש השולט על ישראל במצרים. אבל פשיצאו ממצרים, כמה מקטרגי מזמני על ישראל לדחותם בים, כמה מים מרים נזדמנו וקטרגו.

באו לים, בא רהב, שרו של מצרים ושל ים, אמר הקדוש ברוך הוא למשה: הרים ונטה ידך.

נברא. כמה דתנינן והמכתב והמטה. רבי יהודה אמר, של עץ היה. מאן דאמר של סנפירינון היה, דכתיב (יחזקאל א) כמראה אבן ספיר דמות כסא, וכתיב (שמות ד) מטה האלהים. ומאן דאמר של עץ היה, כדכתיב (שמות ט"ו) ויורהו ה' עץ וגו' שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו. אמר הקדוש ברוך הוא, מכאן הרי חק ומשפט לעשות נסים, חק ומשפט. נחש עלי צור דכתיב (משלי ל) נחש עלי צור. ושם נסהו משום דכתיב (שמות ט"ו) וימתקו המים.

דבר אחר, אמר הקדוש ברוך הוא מכאן ולהלאה חק ומשפט שלא יהא נקדש אלא במים שנמתקו. אמר רבי יהודה, כתיב, פי מרים הם מכאן שנינו, יש מים עכורים ויש מים צלולים, יש מים מרים ויש מים מתוקים. ויצעק אל ה', למה צעק, מכאן שהיה בצער באותה שעה. אמר לו, משה הנחש שנהפך בסנה עכשו אצטרף לחקקא ליה בצור, ותרווייהו עמדו על המים המרים. ואותה שעה אתחקק צור בנחש שהיה בו קודם. הדא הוא דכתיב (שמות ט"ו) שם שם לו חק ומשפט.

בד אתא ר' אבא, אתו שאילו קמיה. אמר להו שפיר קאמר רבי יהודה, והכי הוא, ואנא איצטרף לגלאה רזא דמלה, והא חזינא דרבי יהודה גלי לה. אלא אמר הקדוש ברוך הוא למשה, משה השתא במצרים, היה המטה של אהרן לדחות הקש השולט על ישראל במצרים. אבל פשיצאו ממצרים, כמה מקטרגי מזמני על ישראל לדחותם בים, כמה מים מרים נזדמנו וקטרגו.

באו לים, בא רהב שרו של מצרים ושל ים, אמר הקדוש ברוך הוא למשה הרים ונטה ידך. כיון דאמר הרים את מטה מהו ונטה

את ידך, אלא הרים את מטך נגד רהב שרו של מצרים. באו למרה, כמה מים מרים נזדמנו אצלם ונצטער משה וצעק. הָדָא הוּא דְכְתִיב (שמות ט"ו) וַיִּצְעַק אֶל ה'. אמר ליה קדשא ברין הוא. משה, הרי לך עצה בזה. השלף המטה אצלם ויתחקק נחש עלי צור, שניהם ביחד, ויצולו. הָדָא הוּא דְכְתִיב (שם) וַיֹּרְהוּ ה' עַץ וַיִּשְׁלַף אֶל הַמַּיִם. וכתוב (שמות ט"ו) שם לו חק ומשפט, נחש עלי צור. וְשֵׁם נִסְהוּ, עֲטָרְהוּ בְנֵסִים אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִכָּאן וּלְהֵלְאָה הָרִי לָךְ שְׂעֵמֹד אֶצֶל הַמַּיִם הָרִי לָךְ לְהִתְקַדֵּשׁ שְׁמִי בַמַּיִם.

בשכאן לאילים, באו המים לקטרג בהם. אמר הקדוש ברוך הוא, במקום הזה אין צריך מטה. הרי יעקב שהוא אילן בשבעים נפש והוא שבעים תמרים ושתים עשרה עינות מים, שנים עשר שבטים בשבעים עמודים ושנים עשר שבטים. כמה דאת אמר (ישעיה א) כִּי יִבֹשׂוּ מְאִילִים אֲשֶׁר חִמְדִּתֶם. מיד, ויחנו שם על המים במקום הזה שנקרא אילן, והוא אילם, ומשמע דכתיב שם לו ולא במקום אחר ושם שלטו בני ישראל על המים ולא הוצרך המטה. מכאן ולהלאה איצטרין המטה, בנחש עלי צור אצל המים.

באו לחורב באו המים לקטרג, אמר ליה הקדוש ברוך הוא, (שמות ט"ז) וְהִפִּיתַי בַּצּוּר, הַמֵּטָה אֵינִי צְרִיף הֶכָּא וְהִפִּיתַי לְאֵלוּ בְּאוֹתוֹ צוּר וְלֹא בְּנַחֲשׁ. אמר משה יתיר איצטרין הָכָא,

כיון שאמר הרים את מטך, מהו ונטה את ידך? אלא הרים את מטך נגד רהב שרו של מצרים. באו למרה - כמה מים מרים נזדמנו אצלם ונצטער משה וצעק, זהו שכתוב (שמות טו) וַיִּצְעַק אֶל ה'. אמר לו הקדוש ברוך הוא: משה, הרי לך עצה בזה - השלף המטה אצלם ויתחקק נחש עלי צור, שניהם ביחד, ויצולו. זהו שכתוב (שם) וַיֹּרְהוּ ה' עַץ וַיִּשְׁלַף אֶל הַמַּיִם. עץ, כמו שנאמר (קהלת יא) מְקוֹם שִׁיפֹל הָעֵץ, שְׁהוּא עֵצָה, וַיִּשְׁלַף אֶל הַמַּיִם. וכתוב (שמות טו) שם לו חק ומשפט, נחש עלי צור. וְשֵׁם נִסְהוּ, עֲטָרְהוּ בְנֵסִים. אמר הקדוש ברוך הוא: מכאן ולהלאה הרי לך שיעמד אצל המים, הרי לך להתקדש שמי במים.

בשכאן לאילים - באו המים לקטרג בהם. אמר הקדוש ברוך הוא: במקום הזה אין צריך מטה. הרי יעקב שהוא אילן בשבעים נפש, והוא שבעים תמרים, ושתים עשרה עינות מים, שנים עשר שבטים בשבעים עמודים ושנים עשר שבטים, כמו שנאמר (ישעיה א) כִּי יִבֹשׂוּ מְאִילִים אֲשֶׁר חִמְדִּתֶם. מיד - ויחנו שם על המים במקום הזה שנקרא אילן, והוא אילם. ממשמע שכתוב על המים, ומשמע שכתוב שם שם לו חק ומשפט, ולא במקום אחר, ושם שלטו בני ישראל על המים ולא הוצרך המטה. מכאן ולהלאה הוצרך המטה בנחש עלי צור אצל המים.

באו לחורב - באו המים לקטרג. אמר לו הקדוש ברוך הוא, (שמות ט"ז) וְהִפִּיתַי בַּצּוּר. המטה נצרך כאן, והפית לאלו באותו צור, ולא בנחש. אמר משה, יותר צריך כאן, אני רואה מים שרוצים לשטף. מדוע? (שם) הֲנִי עֹמֵד לְפָנֶיךָ שם על הצור בחרב והפית בצור. אמר הקדוש ברוך הוא למשה: עדין במריבה עתידין המים